

MANİFESTO'DAN KCK SÖZLEŞMESİ'NE PKK/KCK'DA SÖYLEM

The Discourse of the PKK/KCK: From the Manifest Through KCK Agreement

Tayfun Sezer*

Özet

Son yıllarda, 'ideoloji' kavramına yönelik tanımlama çabalarında sıklıkla başvurulan 'söylem' kavramı, özellikle dil ile ideoloji arasındaki ilişkinin açığa çıkarılmasında oldukça işlevseldir. Buna göre ideolojilerin şekillenmesi, yeniden üretimi ve toplumsal alanda dolaşımında kalması, söylem üzerinden olmaktadır. İdeoloji ile söylem arasındaki bu yakın ilişki, bir şiddet türü olarak terörü, ideolojik amaçlarına ulaşabilmek için araç olarak kullanan terör örgütleri için de geçerlidir. Bu noktada; terör örgütlerinin ideolojik düzlemde kendilerini tanımlarken hangi sözcükleri/cümle yapılarını tercih ettikleri, çeşitli ideolojik pratiklerle üyelerine ve diğer insanlara nasıl seslendikleri, "biz ve onlar" karşıtlığını nasıl kurdukları ve terör eylemlerini söylem üzerinden nasıl meşru göstermeye çalıştıklarına dair analizlerde bulunmak, terörle mücadelede büyük önem arz etmektedir. Terör örgütlerindeki ideoloji-söylem ilişkisine odaklanan bu çalışmada, dönemlerini temsil edici nitelikte oldukları düşünülen analiz nesnelere ('Manifesto' ve 'KCK Sözleşmesi') yapısalcı söylem analizi yönteminin çözümleme kategorileri kullanılarak analize tabi tutulmuş ve bu söylem örnekleri üzerinden PKK/KCK terör örgütünün dönemsel/konjonktürel olarak gelişen söylem stratejisi hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur. .

Anahtar Kelimeler: Söylem, söylem analizi, çözümleme kategorileri, manifesto, KCK sözleşmesi, PKK/KCK.

* *Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Uluslararası Güvenlik Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi
tayfunsezer50@gmail.com*

Abstract

In recent years, the “discourse” concept is frequently referred and used in order to define the ‘concept of ideology’ since the “discourse” concept has a quite functional character especially for revealing the relationship between the language and the ideology. Thus, ideologies are remodeled, reproduced and remained in the social sphere by or through discourses. Naturally, the close relationship between the ideology and the discourse is obtained and applied by many of the terrorist groups which use violence as a means of furthering ideological goals. Therefore, within the context of discourses, the analysis of how terrorist organizations; select, decide and use words/phrases, address their members and other individuals, legitimize their illegal activities, form “we-they dichotomy” are required to be understood for a successful anti-terrorism strategy. In this study, the relationship between ideology and discourse in the PKK/KCK terrorist organization is analyzed by structuralist discourse analysis through the objects of ‘The Manifest’ and ‘KCK Agreement’. Then, these discourse findings are evaluated regarding to the periodical/cyclical developing discourse strategy of the PKK/KCK.

Keywords: Discourse, discourse analysis, analysis categories, the manifest, KCK agreement, PKK/KCK.

Giriş

Eylem, etkileşim, anlam ve bağlam gibi dil ve söz belirleyicileri ile yakından ilişkili olan söylem, toplumda var olan ve her an yeniden şekillenen iktidar ve güç konumlanmalarının açığa çıkarılmasında oldukça işlevsel bir kavramdır. İdeoloji kavramının tanımlanmasına ilişkin ortaya konulan yaklaşımların tarihsel süreç içerisinde geçirdikleri bazı temel dönüşümler, söylem kavramının ortaya çıkmasında oldukça etkili olmuştur. İdeolojinin ne olduğuna ilişkin, “yanlış bilinç” tanımlaması ile başlayan ve ‘hegemonya’ kavramı ile devam eden bu tanımlama sürecinin bugünkü durağı, bütün toplumsal ilişkilerin ancak dil aracılığıyla gerçekleşen pratikler olduğu gerçeğinden hareketle, söylemdir (Sancar, 2008: 8).

Olaylara ilişkin anlam inşa etme çabası, toplumun tüm kesimlerinde söylemsel mücadelelerin yaşanmasına (Devran, 2010: 13) ve ideolojilerin söylemler üzerinden şekillenmesine yol açmaktadır. Bu noktada, söylem bir yandan dil ve ideoloji arasındaki ilişkinin anlaşılmasına yardımcı olmakta, diğer yandan da ideoloji kuramının sorunları karşısında alternatif çıkış yolları arayan ve gerçeklik karşısındaki kuşkuculukları ile bilinen çeşitli akımların (postyapısalcılık, postmarksizm, postmodernizm vb.) merkezi kavramı olarak ortaya çıkmaktadır (Dursun, 2001: 46). Bu yönüyle söylemin, ideoloji kavramını çağrıştıran anlamlara verilen tepkiler çerçevesinde oluşturulduğu söylenebilir (Mills, 2003: 130).

Söylemde kurgulanan bir alan olarak dilsel inşalar üzerinden şekillenen toplumun

anlaşılabilirliği, ancak toplumsal olanın söyleminin (toplumsal söylem), gündelik yaşam içindeki davranış örüntüleri ve iletişim yapıları özelinde (mikro düzeyde) bir analizi ile mümkün olabilecektir. İşte bu çalışmada da kullanılan söylem analizi yöntemi, ideoloji-söylem ilişkisine ve söylemde temsil edilen ideolojinin tanımlanması ve açığa çıkarılabilirliği sorunsalına dair bu tarz bir mikro çözümleme önermektedir.

1. Söylem Kavramı ve Söylem Analizi

Yirminci yüzyıl düşünürlerinin bir keşfi olan ve kesinliklerden ve temellerden yoksun bir karmaşıklığa gönderme yapan söylem kavramı (Sözen, 1999: 11), günümüzde özellikle ideoloji eksenli tartışmalarda geniş bir yer tutmaktadır. Etimolojik olarak Latince 'discurrere' (oraya buraya koşuşturma, gidiş gelişler) kelimesinden türeyen ve mecazi olarak "özne hakkında uzun uzadıya konuşma", "bir şey hakkında iletişim" olarak da kullanılan (Sözen, 1999: 19) söylem kavramına ilişkin en sık kullanılan tanımlama, söylemin, "birbirine bağlanmış ve birden çok cümleyi içeren dil parçası" olduğu şeklindedir (Devran, 2010: 56).

Dilbilimcilerin, dil antropologlarının ve dil felsefecilerinin dile ilişkin görüşlerine dayanan söylem analizi, daha kapsamlı bir iletişim kavramsallaştırmasına yönelişin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Fransız yapısalci ve post yapısalci akımın çağdaş bilim dünyasına damgasını vurmasına paralel olarak, Amerikan geleneğindeki sosyal bilimler ağırlıklı kitle iletişim anlayışı terk edilmiş ve yorumsamacı yaklaşımı ve beşeri bilimleri kapsayan disiplinler arası bir yaklaşım benimsenmiştir. İletişim sürecini söylem, öznellik ve bağlam üzerinden yeniden tanımlayan bu yaklaşım, metnin kendisini de bir söylem olarak kabul etmektedir. İşte söylem analizi de kaynağını belirsizliklerden alan bu yeni yaklaşımın bir uzantısı olarak ortaya çıkmaktadır (Gökçe, 2006: 42-43).

"Yazıya geçirilmiş bir söylemin, dilbilgisel özellikler dikkate alınarak niteliksel olarak ve kuramsal biçimlerle çözümlenmesi" (Aziz, 2008: 137) anlamına gelen söylem analizi, özellikle son 25-30 yılda kitle iletişim araçlarının geniş halk kitlelerini etki altına almasıyla giderek yaygınlık kazanan bir araştırma yöntemi haline gelmiştir. SSCB'nin yıkılmasıyla dünyanın tek kutuplu hale gelmesi ve ideolojik keskinliklerin körelmesi, sosyal sınıf analizlerinin değer kaybetmesine ve dilbilimdeki gelişmelerin ışığında söylem analizlerinin önem kazanmasına yol açmıştır (Sözen, 1999: 83). Dilin yapısı-işlevleri, bilişsel, kavramsal ve sosyo-kültürel tarzda iletişimin ele alınması gibi dilbilim alanındaki gelişmeler, söylem analizini sıkça başvurulan bir yöntem durumuna getirmiştir (Aziz, 2008: 138).

Söylem kavramının bir toplumsal çözümleme aracı haline gelmesinde, Saussure'ün dilin bireysel kullanımı olarak tanımladığı 'söz' kavramının, dilin toplumsal kullanımını tanımlamak üzere genişletilmesi etkili olmuştur. Söylem analiziyle birlikte dil çözümlemelerinin odağı cümleden metne doğru kaymış ve dilin yapısal özellikleri yerine bağlam ve anlam arasındaki ilişki ön plana çıkmıştır. Sözü bildirişim özelliğinin yani konuşmanın yapıldığı yer, zaman ve şartların belirleyici olduğu söylem analizi yöntemi, belli bir durum ve bağlam içinde üretilen söylemin kime yöneldiği, ne dediği, ne etkide bulunduğu ve nasıl bir anlam ürettiği sorularıyla ilgilenmektedir (Sancar, 2008: 106-107).

Söylem analizi, cümlelerin, ifadelerin ve sözcüklerin farklı anlamlarda kullanılıp kullanılmadığı hususunu ortaya çıkarmaya çalışır ve bu yönüyle aslında ideolojik bir yaklaşım niteliği de gösterir (Aziz, 2008: 139). “Dili bir pratik olarak gören ve inceleyen söylem analizi, bilgi, sosyal ilişkiler ve kimliklere ilişkin özelliklerle bunların mübadelesini ortaya çıkarmada oldukça etkin rol oynayan bir analiz çeşididir” (Sözen, 1999: 82). Dolayısıyla, insan iletişimini bütünlüğü içinde kavrayabilmek, dil kullanımının kültürel ve toplumsal bağlamda ele alınması anlamındaki söylemi incelemekten geçmektedir (Kocaman, 2009: 10).

Nitel bir araştırma yöntemi olarak bütüncül ve tümevarımcı bir özellik gösteren söylem analizinde öznellik, anlam ve bağlam kavramları ekseninde ve niçin, nasıl ve ne şekilde soruları üzerinden, araştırmaya konu olaya ya da olguya ilişkin bir durum tanımlaması yapılması söz konusudur. “İnsanlar dille ne yapar ve dili nasıl kullanırlar?”, “Konuşanlar kimlerdir ve neyi, nasıl konuşuyorlar?” gibi soruların cevaplarını arayan (Sözen, 1999: 15) söylem analizi, bu sayede dil pratiklerinde açığa çıkan düzenlilikler, çelişkiler, kıskırtmalar, mücadeleler, baskı, açığa çıkma, özgürleşme, müzakere, uyum, çatışma vb. toplumsal bağlamı çözümüleme amacı gütmektedir (Sözen, 1999: 13).

2. Yapısalcı Söylem Analizi Yöntemi

Söylem kavramının ve söylem analizi yönteminin anlaşılabilmesinde, dili ve söylemi inceleme konusu yapan teoriler önemli bir yere sahiptir. Çünkü bu teorilerin, özne kavramına verdikleri anlamlar ve özneyi nasıl konumlandıkları, söylemi anlamada gereklidir (Demir, 2008: 12). Bu bağlamda, yapısalcılık söylemi bir inceleme nesnesi olarak gören yaklaşımlardan ilkidir. Yapısalcı anlayışa göre, dilin ardında her zaman için bir yapı vardır (Sözen, 1999).

İdeoloji kuramları içerisindeki çözümsüzlüğe bir yanıt olarak ortaya çıkan ve yapısalcı dilbilim olarak da adlandırılan bu yaklaşımda, dilbilim içinde geliştirilen kurallar söylem ve ideoloji çözümlenmelerinde kullanılmaktadır. Dilin kendisinin yapısal özelliklerinin eşzamanlı incelenmesi ile ortaya çıkan ve dili kendine özgü işleme yasalarına sahip özgül bir sistem olarak kurgulayan (Sancar, 2008: 87) yapısalcı dilbilimin öncüsü, Ferdinand de Saussure'dir.

Saussurecü dilbilimsel anlayış, “kategorilerin, dünyamızın farklılıklarını içerdiği” anlayışına dayanır. “Dilin, dil olarak ne olduğu” sorusundan hareketle dili bir nesne olarak tanımlayan Saussure, dilin kendine özgü bir göstergeler sisteminden oluştuğunu söyler (Sözen, 1999: 45). Saussurecü anlamda gösterge, bir düşünceye ya da kavrama karşılık gelen bir yapıdır. Dolayısıyla herhangi bir düşünce ya da kavram, göstergenin iki temel bileşeninin (gösteren ve gösterilen) bir araya gelmesiyle oluşmaktadır (Esgin, 2005: 174).

Yapısalcı söylem analizi, yapısalcı yaklaşıma ve özelden de yapısalcı dilbilim anlayışına dayanan bir analiz yöntemidir. Dilin ardında her zaman için bir yapı olduğu ön kabulüne dayanan (Sözen, 1999: 45) yapısalcı yaklaşım, yapıyı oluşturan öğelerin tek başlarına herhangi bir anlama sahip olmadıklarını, ancak diğer öğelerle ilişkileri sayesinde anlam kazandıklarını ileri sürer (Işık, 2006: 3).

Kategorilerin, dünyamızın farklılıklarını içerdiği anlayışına dayanan (Sözen, 1999: 45) yapısalcı yaklaşım, karşıtlıkları ve dışlamaları ('biz' ve 'onlar' ayrımını) anlamın oluşumu açısından merkeze koyar (Işık, 2006: 3). Bu noktada yapısalcı yaklaşım, söylem-ideoloji ilişkisi-

nin tanımlanmasına ve söylemde temsil edilen ideolojinin açığa çıkarılmasına ilişkin pek çok çözümleme kategorisini analizcilerin kullanımına sunmaktadır.

Çözümleme kategorileri üzerinden yapılacak böylesi bir analiz işlemi sayesinde bireylerin ya da örgütlerin 'biz ve onlar' karşıtlığını nasıl kurdukları, kendilerini ve eylemlerini nasıl meşrulaştırmaya çalıştıkları (Işık, 2006: 3), ideolojik düzlemde kendilerini tanımlarken, hangi sözcükleri ve cümle yapılarını tercih ettikleri ve çeşitli ideolojik pratiklerle üyelerine ve diğer insanlara nasıl seslendikleri ortaya konulabilecektir.

3. Terör Örgütlerinde İdeoloji-Söylem İlişkisi ve Söylem Analizi

İdeolojiler, kendilerini dil aracılığıyla ifade edip biçimlendirirler. Benzer şekilde söylem de dil kullanımı sonucu oluşan/açığa çıkan bir biçimlenmedir. Söylemlerine inandırıcılık kazandırmaya çalışan dil kullanıcıları, örtük ya da açık bir biçimde kendi ideolojilerine uygun olduğunu düşündükleri ya da etkilendikleri değerleri içeren söylemlere gönderme yapmaktadırlar (İnceoğlu ve Çomak, 2009: 35). "Farklı ideolojilerin klişeleri, sloganları, terminolojileri ideoloji mensuplarının düşüncelerini biçimlendirmekte, yönlendirmektedir. Bu terim, klişe, slogan vb. söylemlerin kaynağı, ideolojilerin dünyaya bakışı ve dünyayı kavrayış tarzlarıdır" (Eker, 2006:

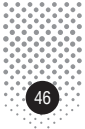
Anlatımın yoğun bir ideoloji içermesi, politik jargonların en önemli özelliğidir. Örgüt söylemleri, ideolojilerinin yarattığı kuram ve pratiklerin dışı vurumudur. Mutlak doğruları içeren (!) bu söylemler her anlam düzeyinde kendi doğrularını empoze etmeye dayalıdır, doğal olarak uzlaşmaya değil, çatışmaya eğilimlidir. 'tek yol...', 'kahrolsun...' klişeleri yaygındır, zaman zaman 'ya...ya...' seçeneği de sunulabilir (Eker, 2006: 4).

'Grup kimliği' ve 'ideoloji' ile bağlantılı olan konular, 'biz' ve 'onlar' karşıtlığı ile ilgilidir.

Bu çerçevede, 'ötekiler' ile kıyaslandığında, 'bizim' hangi konumda olduğumuz ve hangi belirleyiciler ile diğerlerinden (bizden olmayanlardan) ayrıldığımız netleştirilmeye çalışılır. Çünkü ideolojik söylemin genel stratejisi, 'olumsal kendini-sunma' ve 'olumsuz ötekini-sunma' (bizim iyi şeylerimizi, onların ise kötü şeylerini vurgulama) şeklinde bir tanımlama sunar (Van Dijk, 2003: 56-57). İdeolojik söylem analizine de temel teşkil eden bu strateji, "ideolojik kare(dördül alan)" adlı altında şu şekilde formüle edilmektedir (Van Dijk, 2003: 57):

- 1) Bizim hakkımızda olumlu şeyleri vurgula.
- 2) Onlar hakkında olumsuz şeyleri vurgula.
- 3) Bizim hakkımızda olumsuz şeyleri vurgulama.
- 4) Onlar hakkında olumlu şeyleri vurgulama.

İdeoloji ile söylem arasındaki bu yakın ilişki; terörü, ideolojik amaçlarına ulaşabilmek için bir araç olarak kullanan ve çeşitli neden-sonuç ilişkileri (söylemsel manipülasyonlar) üzerinden şiddeti meşrulaştırmaya çalışan terör örgütleri için de geçerlidir. Bu noktada; terör örgütlerinin ideolojik düzlemde kendilerini tanımlarken hangi sözcükleri ve cümle yapılarını tercih ettikleri, çeşitli ideolojik pratiklerle üyelerine ve diğer insanlara nasıl seslendikleri, 'biz ve onlar' karşıtlığını (ya...ya da... mantığını) nasıl kurdukları ve terör eylemlerini söylem üzerinden nasıl (hangi yöntemleri kullanarak) meşru göstermeye çalıştıklarına dair analizlerde bulunmak, terörle ve terör örgütleriyle mücadelede büyük öneme sahiptir.

Söylem analizi yönteminin kullanıldığı bu çalışmada dönemlerini temsil edici nitelikte oldukları düşünülen iki analiz nesnesi (söylem örneği) üzerinden, 1970'li yıllardan günümüze kadarki süreçte PKK/KCK terör örgütünün söylem stratejisine ve dönemsel/konjonktürel olarak gelişen söylemsel benzeşmelerine/farklılaşmalarına ilişkin bir analizde bulunulmuştur. Yapısalcı söylem analizi yöntemiyle yapılan bu analiz için aşağıdaki beş temel (yapısalcı) çözümlene kategorisine başvurulmuştur:

3.1. Cümle Yapıları ve Sözcük Seçimleri (Tanımlamalar, Adlandırmalar)

Bu çözümlene kategorisi ile terör örgütünün kendini tanımlarken hangi sözcükleri ve cümle yapılarını tercih ettiği ve örgüt ideolojisinin söylem düzeyinde hangi kavramlar üzerinden, nasıl temsil edildiği anlaşılmaya çalışılmıştır.

3.2. Neden-Sonuç Bağlantılarının Çözülmesi

Bu kategori ile örgütün kendisine ve yaptığı eylemlere nasıl meşruluk kazandırmaya çalıştığı ve bu amaçla hangi meşrulaştırma yöntemlerine başvurduğu araştırılmıştır.

3.3. Karşıtlıklar ve Dışlamalar

'Biz' ve 'onlar' karşıtlığının nasıl kurulduğunu gösteren bu çözümlene kategorisi ile örgütün gerek kendi içerisindeki gerekse de dış dünyaya ilişkin 'dost' ve 'düşman' tanımlamaları/kurgulamaları incelenmiştir.

3.4. Eğretilmeler (Metaforlar)

Eğretilmeler, oldukça etkili anlamsal-retorik değişmecelerdendir: Soyut, karmaşık, bilinmedik, yeni ya da duygusal anlamlar, metaforlar aracılığıyla somut hale getirilebilirler. Özellikle dış gruba yönelik yapılan metaforik tasvirlerde, ideolojinin genel stratejisi çerçevesinde 'öteki'ne ilişkin olumsuz tanımlamalar yapılabilir (Van Dijk, 2003: 98-99). Bir diğer çözümlene kategorisi olarak retoriğe dayalı bu tarz biçimsel figürlerin (seçimli retorik) analiz edilmesi, örgütlerin sıradan insanlara nasıl seslendiklerini ve hangi ideolojik göndermelere sahip olduklarını göstermektedir.

3.5. İdeolojik Seslenişler

Yapısalcı söylem analizi kapsamında başvuru bu çözümlene kategorisi ile de terör örgütlerinin gerek kendi üyelerine gerekse de örgütün dışındaki 'dost' ve 'düşman' çevrelere kendi meşruluklarına gönderme yapan hangi ideolojik ifadelerle (sloganlar, klişe ifadeler vb.) seslendikleri/çağrıda buldukları araştırılmıştır..

4. PKK/KCK Terör Örgütünde Söylem: Manifesto (1975) ve KCK Sözleşmesi (2007) Özelinde Söylem Analizi

'Kürdistan Devriminin Yolu' (Manifesto), PKK terör örgütünün amacını açıklayan ilk yazılı belgedir (Özcan, 1999: 55). Örgütün kuruluş amacını ortaya koyan bu belge, 1976 yılı başlarında Ankara'daki bir toplantıda Abdullah Öcalan tarafından, örgüt üyelerinden M. Hayri Durmuş'a yazdırılmıştır (Birand, 1992: 86; İmset, 1993: 33). O tarihte taslak halinde hazırlanan bu belge, 1978 yılında PKK adıyla yayımlanmıştır.

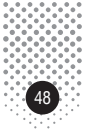
"Sınıflı Toplum ve Sömürgecilik Tarihi", "Kürdistan Toplumu" ve "Kürdistan Devrimi" olmak üzere üç ayrı bölümden oluşan ve geçmiş, durum ve çözüm şeklinde üçlü bir yapıda kurgulandığı görülen (Özcan, 1999: 55) bu belgenin, yapısalcı çözümleme kategorileri üzerinden analiz edilmesi, örgütün kuruluş dönemindeki ideolojisine, amaçlarına ve stratejisine ilişkin önemli ipuçları vermektedir.

Bu çalışmada analize tabi tutulacak ikinci analiz örneği ise "KCK (Koma Ciwaken Kürdistan- Kürdistan Halklar Topluluğu) Sözleşmesi'dir. Öcalan'ın yakalanması sonrasındaki gelişmeler, varlığını devam ettirebilmek için PKK'yı yeni arayışlara yöneltmiştir. Ulusal ve uluslararası gelişmelere göre kendini yenileme çabasına giren örgütün, 1999 sonrası süreçte çeşitli örgütlenme modellerine geçiş yaptığı görülmektedir (Özeren ve Sever, 2011: 93). Nitekim 2000 yılı Şubat ayında olağanüstü olarak toplanan PKK 7. Kongresi'nde, iç ve dış gelişmelerin zorunlu bir gereği olarak yeni parti stratejisinin Demokratik Siyasal Mücadele'ye kaydırıldığı vurgulanmış ve Öcalan'a siyasal çalışma özgürlüğü temelinde kapsamlı bir barış projesi hazırlanması benimsenmiştir (Bal, 2008: 184). Bu stratejiye uygun olarak örgüt, yasal zeminlerde siyasal faaliyetlere ağırlık vermiş; gerek yurtiçindeki gerekse de yurtdışındaki dernek, vakıf, sendika, parti ve yayın organı gibi kuruluşlarla örgüt propagandasını artırarak devam ettirmiştir (Alkan, 2009: 91).

Yeniden örgütlenme çabaları çerçevesinde önce (2002'de) 'KADEK' (Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi), sonra da (2003'de) 'KONGRA-GEL' (Kürdistan Halk Kongresi) ismini alan örgüt, 2005 yılında ("Yeniden PKK" söylemi paralelinde) kapsayıcı bir örgütlenme modeline geçme girişimini yansıtan ve birbirinin devamı niteliğinde olan 'TÜDEK' (Türkiye Demokratik Ekolojik Toplum Koordinasyonu) ve 'KKK' (Kürdistan Demokratik Konfederalizmi-Koma Komalen Kurdistan) yapılanmalarını ortaya çıkarmıştır (Özeren ve Sever, 2011: 94).

KKK yapısının istenilen düzeyde etkili olamaması üzerine ise 25 Mayıs 2007 tarihi itibarıyla yeni bir üst/çatı yapılanma olarak 'KCK' (Kürdistan Topluluklar Birliği-Koma Ciwakên Kurdistan) sistemi ilan edilmiştir. Burada incelenecek bir diğer analiz nesnesi olan 'KCK Sözleşmesi' (KCK Sözleşmesi, 2007), bu sistemin kurucu sözleşmesi niteliğindedir.

Bu noktadan hareketle "Kürdistan Devriminin Yolu" (Manifesto) ve "KCK Sözleşmesi" özelindeki söylem analizi sonuçları, yapısalcı söylem analizinin beş temel çözümleme kategorisi başlığı altında aşağıda belirtilmiştir:

4.1. Cümle Yapıları ve Sözcük Seçimleri (Tanımlamalar, Adlandırmalar):

Belgede¹ sıklıkla ayrı bir coğrafi-siyasi varlık olarak ‘Kürdistan’ tanımlamasına yer verildiği; bu çerçevede özellikle Kürtlerin kökeni, uluslaşma süreci ve yaşadıkları coğrafya hakkında tarihsel göndermeler yapıldığı görülmektedir:

Kürtlerin kökü, barbarlık döneminde Kuzey Avrupa’da göçebelikle yaşayan, uygarlığın gelişmesiyle Orta-Avrupa’ya, Hint Yarımadası’na, Anadolu ve İran platolarına doğru büyük bir akına geçen Hint-Avrupa grubu kavimlerinden, M.Ö. 1000 yıllarında Urmiye gölü ile Van gölü arasındaki bölgeye yerleşen **Med’lere dayanır** (Manifesto, 1978: 65).

Kölecî dönemde başlayan **halklaşma** ve **yurtlaşma** hareketi, feodal dönemde daha da hızlanarak “**Kürt**” ve “**Kürdistan**” kavramları yaygınlaştı. **Ortadoğu’nun kilit noktasında yaşayan** bir halk olarak siyasi etkinlikleri artan Kürtler, çeşitli askeri ve siyasi olaylarda önemli bir rol oynadılar. **Selahaddin-i Eyyubî** gibi, askeri ve siyasi alanda deha olan kişiler yetişti. Bu olumlu etkiler, Kürtlerin merkezi-siyasi bir güç olmalarıyla tamamlansaydı, şüphesiz daha sonraki tarihleri başka türlü olurdu (Manifesto, 1978: 70).

Kürdistan, Türk, Arap ve Fars uluslarının arasında kalan, **üzerinde yoğun olarak Kürt halkının yaşadığı**, engebeli ve yüksek dağlarla verimli ovaların iç içe bulunduğu, yeraltı ve yerüstü kaynakları bakımından **son derece zengin** olan, yirmi milyonu aşkın nüfusun üzerinde yaşadığı **geniş bir ülkedir** (Manifesto, 1978: 63).

Benzer şekilde **sözleşmede**² de Kürdistan’ın coğrafi ve siyasi anlamdaki varlığına işaret eden ‘Kürdistan toplumu’, ‘Kürdistan’da doğup yaşayan’, ‘Kürdistan parçaları’ gibi tanımlamalar ve adlandırmalara yer verildiği görülmektedir:

Güney Kürdistan’daki bazı gelişmeler olsa da, **Kürdistan toplumuna dayatılan siyasi anlamda sömürgecilik**, ekonomik anlamda açlık, işsizlik, yoksulluk ve talan, kültürel olarak asimilasyon ve soykırım, askeri olarak da işgal konumuna karşı, **Kürdistan toplumunun** cinsiyet özgürlüğüne ve ekolojiye dayalı demokratik örgütlülüğünü, demokratik toplumcu konfederalizm esaslarına göre ve radikal demokrasi çizgisinde yaratmak (KCK Sözleşmesi, 2007: 10).

Kürdistan’da doğup yaşayan veya KCK sistemine bağlı olan herkes yurttaştır (KCK Sözleşmesi, 2007: 11).

Siyasi Komite: *Kürdistan parçaları*ndaki ve komşu ülkelerdeki siyasi örgütlenmeleri ve faaliyetleri yürütmek ve denetlemekten sorumludur (KCK Sözleşmesi, 2007: 19).

Geçmişten günümüze kadar Kürtlerin çeşitli baskılara maruz kaldığına dair anlatımlara yer verilen **belgede**, sınıflı toplum yapısındaki sömürü türleri tanımlanmakta ve Kürdistan’ın sömürgeci ve feodal yapılar tarafından nasıl sömürüldüğüne ilişkin olarak döneminin (1970’li yılların) ideolojik yaklaşımlarını yansıtan klişe ifadelere yer verilmektedir. Bu çerçevede kurgulanan dilbilimsel çarpıtma ve yanıltmaca ile Türkiye Cumhuriyeti de sömürgeci olarak

¹ ‘Belge’ ifadesi ile ‘Manifesto’ kastedilmektedir.

² ‘Sözleşme’ ifadesi ile ‘KCK Sözleşmesi’ kastedilmektedir.

gösterilmekte ve Türkiye'deki durum, İsrail, Güney Afrika ve Rodezya örnekleri üzerinden olumsuzlanmaktadır:

Sınıflı toplumda, başlangıcından günümüze kadar **iki tip sömürü yöntemi** geçerlidir. **Birincisi**, insan emeği üzerinde, daha çalışma safhasında iken kurulan ve bireylerden tek tek sızdırılan fazla emeğin gerçekleştirdiği **artı-değer sömürüsüdür**. **İkincisi**, halkların emekleri karşılığında biriktirdikleri ve üretim araçları, nakit, ürün gibi servet biçiminde yoğunlaşan emeğin gaspına dayanan **artık değer sömürüsüdür**. ...**Birinci tip sömürü**, birey üzerinde **iç zora dayanan sınıf egemenliğinin** kurulmasına yol açarken; **ikinci tip sömürü**, halklar üzerinde **dış zora dayanan yabancı egemenliğin** kurulmasına yol açar (Manifesto, 1978: 17).

Kürdistan'da, ulusal öğelerin gelişmesini önleyen **dış güç, sömürgecilik; iç güç** de, sömürgecilikle işbirliği halinde ve ancak onun gücüyle ayakta duran **aşiretçi-feodal yapıdır** (Manifesto, 1978: 107).

XI. yüzyılda Türk akınlarının başlamasıyla, Ortadoğu halkları üzerinde **yeni bir baskı ve sömürü dönemi** açıldı. **Yeni bir istilacı kavim olan Türkler**, barbarlığın yukarı aşamasında bulunup, göçebe ve talanla geçinen, bu amaçla sürekli bir askeri örgütlenme içinde yaşayan akıncı bir kavimdi (Manifesto, 1978: 68).

Kapitalist sistemde, herkes gücü oranında söz sahibidir. **Türk burjuvazisinin gücü de, Kürdistan'ı sömürgeleştirmeye yetmektedir**. Bugün Kıbrıs'ın yarısını işgal edebilmesi de, bu güçte olduğunun kanıtıdır (Manifesto, 1978: 112).

Sömürgeci ve feodal-komprador düzenin doğal bir sonucu olarak, **Kürdistan'daki özgür iş gücü**, yabancı kapitalizm metropollerini için **ucuz bir iş gücü deposu** hizmeti görmektedir. Sayıları milyonlara varan emekçiler, elverişli mevsimlerde Türkiye'ye gitmekte, orada **kapitalizmin en tortu hizmetlerinde**, düşük ücretlerle çalıştırılmaktadırlar. Türk kapitalizminin bir ayağı Kürdistan'ın yeraltı ve yerüstü kaynakları üzerinde yükselirken, diğer ayağı Kürdistan emeği üzerinde yükselmektedir (Manifesto, 1978: 99).

Tarihi, siyasi ve sosyal kapsamı bakımından **İsrail siyonizmine, Güney Afrika ve Rodezya ırkçılığına benzeyen bu ideoloji** ile Türkiye Cumhuriyeti'nin Kürdistan üzerindeki uygulamaları, ekonomisinin zayıflığından ötürü, önce askeri alanda başlamak zorunluluğunu duydu (Manifesto, 1978: 82).

Sözleşmede de bölgesel ve küresel düzeydeki 'sömürü' durumu bir veri olarak kabul ele alınmakta ve sömürüye karşı direniş ve sömürünün ortadan kaldırılması çağrısı yapılmaktadır: Toplum içi baskı ve sömürüden kaynaklanan doğa üzerindeki egemenlik ve **sömürüyü ortadan kaldırarak** birey ve toplumun doğayla oluşan dengesizliğini gidermek için çalışmak (KCK Sözleşmesi, 2007: 10).

...küresel emperyalizme karşı halkların Küresel Demokrasi Kongresinin yaratılması temelinde mücadele ederek **sömürsüz, baskısız, adil bir küresel sistem yaratmak** (KCK Sözleşmesi, 2007: 11).

Tüm KCK yurttaşları; ...baskı ve **sömürüye karşı direnmekle yükümlüdür** (KCK Sözleşmesi, 2007: 14.)

Tüm KCK yurttaşları; ... **bölgesel ve uluslararası alanda yaşanan her türlü haksızlık, sömürü, ayrımcılık ve doğa katliamına karşı duyarlı davranır**, tutum alıp mücadele eder ve dayanışma içerisinde olur (KCK Sözleşmesi, 2007: 15).

Belgede, mevcut sistemi değiştirmeye yönelik başat bir dil ve üslup kullanılarak "Kürdistan"daki sömürge durumuna karşı izlenecek tek yol'un, Kürdistan proleteriyası öncülüğünde bir Kürdistan Devrimi olduğu ileri sürülmekte ve bu devrimin birincil ve ikincil müttefiklerine dair tespitlerde bulunmaktadır. Ayrıca kurgulanan bu devrimin, Marksizm-Leninizm ve Ekim Devrimi özelinde dünya komünist hareketi ile olan ilişkisine vurgu yapılarak, devrimin gerekliliğine ve ittifak ilişkilerine dair tarihsel göndermelerde bulunmaktadır:

Kürdistan proleteriyası, içinde bulunduğu bütün elverişsiz koşullara rağmen, **Kürdistan toplumunun en devrimci sınıfıdır**. Ona bu özelliğini veren, herhangi bir **mülkiyet endişesinin olmayışı, aşiretçi-feodal ilişkilerden kurtulmuş olması**, sürekli yükselen bir sınıf olması ve ülkenin bağımsız ve demokratik olmasından en büyük çıkarı bulunmasıdır (Manifesto, 1978: 100).

Kürdistan'ın somut koşullarının sıkı bir irdelenmesi, **devrimin temel güçlerini ve birincil müttefiklerini** ortaya çıkarmaktadır. ...Kürdistan Devrimi için, **işçi-köylü ittifakı**, temel önemde bir ittifak olup, **milli demokratik devrimin başarıya gitmesinin vazgeçilmez koşuludur** (Manifesto, 1978: 125).

Kürdistan Devriminin birincil ittifakları iki halkadan oluşur. **Gençlik-aydın tabaka**, birinci halkayı oluşturup, özellikle devrimin başlangıç aşamasında büyük rol oynayarak, devrimin gelişip başarıya ulaşmasında önemli ve güvenilir bir müttefiklerdir. **Kent küçük-burjuvazisi ve diğer milli güçler** ikinci halkayı oluşturup, özellikle devrimin geliştiği dönemlerde mücadeleye katılırlar. **Kürdistan Devriminin ikincil ittifakları üç halkadan oluşur**. Birinci halka Kürdistan'ın diğer parçalarındaki **yurtsever hareketlerle ittifakı**, ikinci halka Kürdistan'ı sömürgeleştiren ülkelerin **devrimci hareketleriyle ittifakı**, üçüncü halka sosyalist ülkeler, ulusal kurtuluş hareketleri, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki **işçi sınıfı hareketi ve tüm ilerici insanlıkla kurulacak ittifakları** içerir (Manifesto, 1978: 126).

Askeri güce sahip olanlar, bu güçleri oranında, ekonomiye, sosyal ve siyasal yapıya da hâkim olurlar. Bu gerçek, **Marksizmin alfabesidir** (Manifesto, 1978: 112).

Kürdistan Devrimi, Ekim Devrimi'yle başlayan ve ulusal kurtuluş hareketleriyle gittikçe güçlenen **dünya proleteriyası devriminin bir parçasıdır** (Manifesto, 1978: 133).

Sözleşmede, 'KCK Önderliği' ifadesiyle gönderme yapılan Öcalan'ın, ideolojik temelleri 1973'de atılan ve daha sonra bir terör örgütü olarak faaliyet gösteren PKK üzerinden yaptıkları, 'demokratik devrim' söylemsel manipülasyonu ile meşrulaştırılmaya çalışılmaktadır. 'Cinsiyet' ve 'ekoloji' nitelikleri öne çıkarılan demokratik devrim, KCK sisteminin amacı olarak gösterilmekte ve devrimin gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan ittifak ilişkilerine vurgu yapılmaktadır:

Bu sözleşme, **Koma Civakên Kurdistan Önderliğinin 1973 yılından bu güne kadar öncülük yaparak gerçekleştirdiği Demokratik Devrimin ortaya çıkardığı birikimlerle**, insanlığın binlerce yıldır verdiği özgürlük ve demokrasi mücadelesinin yarattığı birikimin bulunduğu mekân ve zamanın ürünüdür. Halkların zamanının **demokratik devrimle** Kürdistan'da zirveleşmesinin sistemleştirilmesi bu Sözleşme ile pratikleşecektir. (*Başlangıç kısmından*) (KCK Sözleşmesi, 2007: 5)

Diğer sistemlerden farklı olarak Koma Civakên Kurdistan sistemi **ekoloji ve cinsiyet devrimine dayalı dönüşümle** radikal ve derin demokrasiyi kuracaktır. (*Başlangıç kısmından*) (KCK Sözleşmesi, 2007: 6)

Siyasi Alan Merkezi Kürdistan üzerindeki inkar ve imha siyasetine karşı ulusal demokratik siyasetin belirlenip uygulanmasından, **Kürdistan parçalarındaki ve yurtdışındaki siyasi çalışmaların örgütlenmesinden, halkımızın bölge halkları ve demokratik kamuoyuyla ilişki ve ittifakının geliştirilmesinden, demokratik ekolojik toplumu kurma çalışmaları için örgütlenme ve eylem bilincinin oluşturulmasından, demokratik örgütlenme ve hukuk sisteminin yaratılmasından sorumludur** (KCK Sözleşmesi, 2007: 19).

Belgede, 'hareket' tanımlaması ile terör örgütü PKK'ya göndermede bulunulmakta ve PKK'nın geliştireceği çeşitli ittifak ilişkileriyle Kürt halkına önderlik edeceği ileri sürülmektedir: Kürdistan gerçeği üzerinde düşünme ve hareket etmeyi kendine temel ilke edinen **Hareketimiz**, ülke somutundan kaynaklanan teorisi ve bu teoriye dayanan programıyla ideolojik, örgütsel ve politik alanda **halkımıza önderlik etmeyi, kutsal ve tarihi bir görev bilmektedir** (Manifesto, 1978: 119).

Kürdistan Kurtuluş Hareketi, Kürdistan'ın her parçasını sömürgeleştiren ülke halkı ve devrimci güçleriyle ilişkide bulunmayı, ittifak politikasının doğal bir gereği sayar (Manifesto, 1978: 127).

Sözleşmede, PKK'nın otuz yıldan bu yana gerçekleştirdiği terör eylemleri, 'şehit' kavramı üzerinden haklı bir mücadele gibi gösterilmeye çalışılmakta ve sözleşmede öngörülen sistem (KCK), bu örgüt tarihine dayandırılmaktadır. Bu şekilde KCK, PKK'nın elde ettiği birikimlerin bir sonucu gibi kurgulanmakta ve demokratik niteliği öne çıkarılan KCK yapısı üzerinden PKK meşrulaştırılmaya çalışılmaktadır.

Ayrıca KCK yapısı ile PKK arasındaki organik ilişkinin, sözleşmenin 36. maddesinde hiçbir tartışmaya fırsat vermeyecek netlikte ortaya konulduğu ve "ideolojik, ahlaki ve örgütsel bir oluşum" şeklinde meşrulaştırılmaya çalışılan PKK'nın, yeni bir üst/çatı yapılanma olarak kurgulanan KCK sisteminin ideolojik gücü (KCK'ya bağlı organlardan birisi) olarak konumlandırıldığı görülmektedir:

Kürdistan Demokratik Konfederalizmi gücünü toplumsal tarihin derinliklerinden ve Mezopotamya'nın tarihten gelen zengin kültürel birikiminden alır. .. Yakın tarih açısından, **PKK'nın başta zindanlar ve dağlar olmak üzere bütün alanlarda otuz yılı aşkın süre binlerce şehit vererek yürüttüğü mücadele** içinde yarattığı yurtsever halk gerçeğine, özgür yaşama ve demokratik örgüt birikim ve tecrübesine dayanır (KCK Sözleşmesi, 2007: 2).

PKK, klasik parti olmayan, iktidarı hedeflemeyen, ideolojik, ahlaki ve örgütsel bir oluşumdur. Felsefe, bilim ve sanat alanında ideolojik ve özgür ahlaki bir örgütlenmedir. **KCK sisteminin ideolojik gücüdür**. Önderlik felsefe ve ideolojisinin hayata geçirilmesinden sorumludur. Bu çerçevede demokratik konfederalizm organlarının demokratik kurumsallaşmasında yer alırlar. **KCK sistemi içerisindeki her PKK kadrosu ideolojik, ahlaki, felsefik, örgütsel ve yaşamsal ölçüler açısından PKK yapılanmasına bağlıdır**. Aynı zamanda her kadro yer aldığı çalışmanın çalışma ilkeleriyle de faaliyet yürütür. Ayrıca **KCK sistemi içerisinde her çalışan PKK'nın ideolojik ve ahlaki ölçülerini esas alır** (KCK Sözleşmesi, 2007: 30-31).

4.2.Neden-Sonuç Bağlantılarının Çözülmesi

Belgede, “Kürdistan” olarak tanımlanan dört parçalı bölgenin emperyalist bir sömürge sistemi altında bulunduğu iddia edilerek, gericiliğin kaynağı olarak nitelenen bu durumdan kurtuluşun ancak ‘Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi’ ile mümkün olabileceği vurgulanmakta ve Kürdistan’daki olası bir devrim hareketinin tüm Ortadoğu’ya yayılacağı ileri sürülmektedir.

Belgede ayrıca parti-cephe-ordu örgütlenmeleri üzerinden gerçekleştirileceği vurgulanan Kürdistan Devrimiyle, “Bağımsız ve Demokratik bir Kürdistan”ın hedeflendiği ifade edilmektedir. Döneminin (1970’li yıllar) hâkim trendine paralellik arz eden ‘sömürgecilik karşıtlığı’ eksenindeki böylesi bir ideolojik söylemle, PKK terör örgütünün eylemlerine meşruiyet sağlanmaya çalışılmaktadır:

Kürdistan, dört parçaya bölündüğü, her parçada milli baskının en yoğun bir şekilde uygulandığı ve feodalizmin zorla yaşatılmaya çalışıldığı bir ülke olması nedeniyle, **Ortadoğu’daki gericiliğin en önemli bir kaynağı durumundadır** (Manifesto, 1978: 130).

Ortadoğu’da güçlendirilmek istenen emperyalist zincirin en zayıf halkasını Kürdistan oluşturmaktadır. Bu halkada devrimci mücadeleyi yoğunlaştırmak, halkanın kopmasına yol açacaktır. Bunu takiben Ortadoğu halklarının devrimci mücadeleleri gelişerek zafere gidecektir (Manifesto, 1978: 134).

Kürdistan’daki yönetim, en gaddar ve en ince yöntemlerin birlikte uygulandığı **T.C.’nin sömürge yönetimidir**. Bu yönetim, feodal-komprador kesimin ileri gelenlerini uşaklaştıkları ölçüde himayesine alırken, halk üzerinde amansız bir baskı uygulamaktadır. ...**Gerçek budur** (Manifesto, 1978: 114).

Kürdistan’ın dört parçasında ayrı ayrı ve birbirleriyle belirli bir destek ve paralellik içinde geliştirilen sömürgecilik, **Kürdistan ulusal bağımsızlık ve birlik mücadelesi** inisiyatifi ele almadıkça veya dünya ve bölge çapında büyük bir değişiklik olmadıkça daha da ağırlaşarak sürüp gidecektir (Manifesto, 1978: 88).

Kapitalist sömürgecilik altında ulusal inkarcılığa ve ulusal yok oluşa karşı koymanın **tek yolu, ulusal kurtuluş mücadelesinin geliştirilmesidir**. Ortaçağ kalıntılarıyla, bu kalıntıları ayakta tutan her türlü sömürgeciliği ortadan kaldırmadan, ulusal gelişme sağlanamaz (Manifesto, 1978: 108).

Kürdistan Devriminin özelliklerinden ve hedeflerinden kaynaklanan **Kürdistan**

Devriminin görevleri, Bağımsız ve Demokratik bir Kürdistan yaratmayı öngörür. ...**Bağımsız bir Kürdistan yaratmak**, ...kültürel ve siyasal sömürgeciliği ve askeri işgali ortadan kaldırmakla mümkündür. ...**Demokratik bir Kürdistan yaratmak** ise, Kürdistan'ın toplumsal yapısı üzerindeki ağır feodal-komprador baskıların ortadan kalkmasına bağlıdır. ...Birbirine bağlı olan bu iki alandaki baskı ve sömürüye karşı görevlerimizi yerine getirmek, ancak **bilimsel sosyalizmin rehberliğinde bir politik örgüt**, bu politik örgütün önderliğinde bir **ulusal kurtuluş cephesi** ve bu cepheye bağlı savaştan **güçlü bir halk ordusunun** örgütlenmesiyle mümkündür. **Parti, cephe ve ordu örgütlenmelerinin** içerik kazanması ve gelişmesi için de, **işçilerin, köylülerin, esnafın, gençliğin ve kadınların kitlevi örgütlerinin yaratılması gerekir** (Manifesto, 1978: 121-122).

Sözleşmede ise self-determinasyon ilkesi çerçevesinde yeni örgütlenme modeli olarak demokratik konfederalizmin ve KCK yapısının öne çıkarıldığı görülmektedir. Her ne kadar söylem bazında 'ulus devlet' modeli dışlanıyor olsa da, yeni dönem stratejisi olarak kurgulanan ve tüm Ortadoğu ülkelerine örnek bir model olarak gösterilen KCK sisteminin de (Manifesto'daki Kürdistan tanımlamasıyla benzer şekilde) Kürtlerin üst konfederalizmini hedeflediği dikkat çekmektedir.

"Emperyalizm karşıtlığında Kürt halkının demokratik birliği" şeklinde meşrulaştırılmaya çalışılan KCK bu yönüyle, sözleşmede 'Kürdistan'ın parçaları' olarak tanımlanan Türkiye, İran, Suriye ve Irak'ın da aralarında bulunduğu ülkelere dönük bir sistemi ifade etmektedir:

Kürdistan içinse kendi kaderini tayin etme hakkı, milliyetçi temelde devlet kurmak değil, siyasi sınırları sorun yapmadan ve sınırları esas al—madan kendi demokrasisini kurma hareketidir. **İran'da, Türkiye'de, Suriye'de ve hatta Irak'ta oluşacak bir Kürt yapılanmasında tüm Kürtler bir araya gelerek kendi federasyonlarını, birleşerek de üst konfederalizmi oluştururlar** (KCK Sözleşmesi, 2007: 1).

Demokratik Konfederalizm, dört parçaya bölünmüş ve dünyanın her tarafına yayılmış olan Kürt halkının demokratik birliğinin ifadesidir (KCK Sözleşmesi, 2007: 3).

Demokratik Konfederalizm, **küresel emperyalizme karşı halkların küresel demokrasiden yanadır** (KCK Sözleşmesi, 2007: 3).

Bu Sözleşme ile birlikte Kürdistan halkının özgürlüğü de klasik ulusal kurtuluşçuluk ve isyancılıkta aranmamaktadır. ...Kürt halkının özgürlüğünün güvencesi ne devlet nede devletçiklerdir. Kürt halkının özgürlüğü ve Kürt sorununun demokratik çözümü Kürdistan ve Ortadoğu'yu demokratikleştirmektir. **Koma Civakên Kürdistan projesi bu yönüyle Kürt halkını özgürleştirme stratejisidir.** (KCK Sözleşmesi, 2007: 7).

Koma Civakên Kurdistan, derinleşen demokrasi özelliği ile Ortadoğu ve insanlığın tüm sorunlarına da çözüm olan bir sistemdir. (KCK Sözleşmesi, 2007: 6).

Kürt halkının demokratik konfederasyon ilkeleri temelinde birliğini esas almak, bölge halklarıyla eşitlik ve kardeşlik temelinde Ortadoğu Demokratik Toplum Konfederasyonunu geliştirmek, **küresel emperyalizme karşı halkların Küresel Demokrasi Kongresinin yaratılması** temelinde mücadele ederek sömürsüz, baskısız, adil bir küresel sistem yaratmak (KCK Sözleşmesi, 2007: 11).

Belgede, Maoist ideolojiden (Çin örneğinden) ödünç alınan 'uzun süreli halk savaşı

stratejisi' temelinde gerçekleşeceği iddia edilen 'Kürdistan Devrimi'nin görevlerine ve niteliğine ilişkin tanımlamalarda bulunulmakta ve 'milli' ve 'demokratik' olarak tanımlanan ve 'bağımsız Kürdistan' hedefine yönelen bu devrime giden yolda asli yöntem olarak şiddet kullanımı haklılaştırılmaya çalışılmaktadır:

... tüm sömürge halklarının kurtuluş mücadelesinin öğrettiği genel bir kural vardır, o da şudur: **Bir halk, nüfusunun azlığına veya çokluğuna bakmadan, eğer savaşıyorsa, uzun süreli bir halk savaşına hazırlanmalıdır.** Bu savaş, çeşitli evrelerden geçerek o halkı kurtuluşa götürecektir. Bu kural, bizim için de doğrudur. **Kürdistan halkı eğer savaşıyorsa cesaret etmişse, mutlaka uzun süreli ve çeşitli evrelerden geçecek olan bir halk savaşına hazırlanmalıdır** (Manifesto, 1978: 124).

Biz, **Kürdistan Devriminin Ortadoğu'daki yeri ve önemini, Vietnam Devriminin Çin Hindi'ndeki yeri ve önemine benzetebiliriz.** Nasıl ki, Vietnam Devrimi, proletarya önderliğinde Hindicini devrimlerinin anahtarı rolünü oynamışsa, **Kürdistan Devrimi** de farklı zaman ve mekân koşulları **içinde proletarya önderliğindeki Ortadoğu halk devrimlerinin anahtarı rolünü oynayacaktır** (Manifesto, 1978: 131).

Ülkedeki baş çelişki milli nitelikte olup, diğer tüm çelişkilerin çözülmesi, bu çelişkinin çözülmesine bağlıdır. Milli çelişkiye bağlı olarak ve onunla birlikte çözümlenecek bir çelişki de, **halkla feodal-kompradorlar arasındaki çelişkidir.** ... **Bu özellikleriyle Kürdistan Devrimi, bir Milli Demokratik Devrim'dir** (Manifesto, 1978: 120).

Milli demokratik devrimden sonra, kesintisiz olarak **sosyalist devrime geçilir.** Ama uzun vadeli bir mücadeleyle milli demokratik devrimi gerçekleştirmeden sosyalist devrime yönelinemez (Manifesto, 1978: 121).

Sözleşmede ise özellikle self-determinasyon ilkesi gerekçe gösterilerek 'direnme hakkı', 'meşru savunma savaşı hali', 'aktif katılma yükümlülüğü', 'halk savunma güçleri', 'ayaklanma', 'özsavunma' ve 'gerilla savaşları' gibi çeşitli ifadeler üzerinden şiddet kullanımının meşru gösterilmeye çalışıldığı görülmektedir:

... özgür Kürdistan seçeneği temelinde **bağımsız geleceğini belirleme hakkını da kullanmak** (KCK Sözleşmesi, 2007: 10).

Halkların Kendi Kaderini Tayin Hakkı esas alınır. ... Baskı, asimilasyon, imha ve sömürgeciliğe karşı **topluluk ve halkların direnme hakkı meşru bir hak olarak kabul edilir** (KCK Sözleşmesi, 2007: 13).

Meşru savunma savaşı hali durumunda yurtseverliğin bir gereği olarak yurdun, temel hak ve özgürlüklerin savunulmasına **aktif katılma yükümlülüğü** vardır (KCK Sözleşmesi, 2007: 14).

Herkes meşru savunmayı gerektirecek değişik haller oluştuğunda koşulların gerektirdiği direniş mücadelesine girmekle yükümlüdür (KCK Sözleşmesi, 2007: 28).

Meşru Savunma Savaşı Hali: Devlet demokratik çözüme anlamlı, duyarlı biçimde ilgi ve şans tanımaz, halkın da elinde başka zorlama etkeni kalmazsa, yasalar eşit uygulanmazsa, demokrasinin çözüm rolüne ilgi gösterilmezse, tüm barışçıl eylemler

boşa çıkarılırsa, **ayaklanma ve öz savunmaya dayalı gerilla savaşları gündeme gelir**. Koma Civakên Kurdistan sistemine ve Önderliğine karşıtlık fiili bir saldırıya dönüştüğünde, Kürdistan toplumuna dayatılan siyasi anlamda sömürgecilik, ekonomik anlamda açlık, işsizlik, yoksulluk ve talan, kültürel olarak asimilasyon ve soykırım, askeri olarak da işgal konumuna karşı **meşru savunma savaşı gerekli hale gelir** (KCK Sözleşmesi, 2007: 29).

Madde 33'deki (32'deki) hallerin oluşması durumunda Kongra Gel Genel Kurulu tarafından salt çoğunlukla direniş ya da **meşru savunma savaşı kararı verilir** (KCK Sözleşmesi, 2007: 29).

Halk Savunma Güçleri: KCK sisteminin geliştirilip korunmasında halkın temel savunma ve barış gücüdür. ...Komünal demokratik örgütlülük temelinde **halkın öz savunmasını geliştirir** (KCK Sözleşmesi, 2007: 33).

4.3. Karşıtlıklar ve Dışlamalar

Belgede, geçmişte Arapça'dan ve Türkçe'den daha zengin bir dil olduğu ileri sürülen Kürtçe'nin, mevcutta (1970'li yıllarda) yoğun bir yasaklamayla karşı karşıya kaldığı vurgulanarak, Türkçe ve Türk eğitim sistemi olumsuzlanmaktadır. Ayrıca ulusal bir kurtuluş yani devrim olmadan Kürtçe'nin ve Kürt kültürünün kurtulabileceğini savunanlar, hayalperest olarak nitelendirilmektedir:

Arapça daha çok hâkim tabaka arasında yaygın olmasına rağmen, **Türk dili ve kültürünün** bu dönemde (XVI. Yüzyılda) hiç etkisi yoktu. **Kürt dili ve edebiyatı**, dönemin sonuna doğru, **Ehmedê Xani gibi bir ozan ve Mem u Zin gibi ulusal bir destan** yaratacak güçteydi (Manifesto, 1978: 70).

Türk diliyle yapılan bu **eğitim ve kültür sömürgeciliği**, Kürt dili ve kültürü üzerinde amansız bir baskı kurmuştur. **Kürtçe ile okuma-yazma, Kürt tarihini, edebiyatını, sanatını araştırma ve yayma, tamamen yasaktır. ...Kürtçe ile en ufak bir müzik yayınında bulunma olanağı yoktur.** Tüm dillerle müzik yayını yapılır, ama **15 milyon insanın kendi dili ile kendi sanatını işlemesine izin verilmez.** Bu gerçekler bize, kültür sömürgeciliğinin, düşünüldüğünden de daha derin olduğunu gösterir (Manifesto, 1978: 103-104).

Kürt insanına, Kemalizmin "Misak-ı Milli" sınırları dahilinde "tek ulus-tek dil" ülküsünü gerçekleştirmek amacıyla, ilkokuldan itibaren Türk tarihi, dili, edebiyatı, sanatı özümsettirilmeye çalışılır. Başka sömürgelerde, örneğin zengin uluslar olan İngiliz ve Fransız sömürgelerinde bile görülmeyen, ama Kürdistan'da bol ve çeşitli olan "**eğitim kurumları**", diğer bir deyişle "**kişiliksizleştirme kurumları**", bu amaçla açılmışlardır (Manifesto, 1978: 103).

Kültür sömürgeciliğine karşı mücadele, bizi yanlış sonuçlara götürmemelidir. **Ulusal kurtuluş olmadan dil ve kültürün kurtulabileceğini, bu amaçla Türkiye Cumhuriyeti egemenliği altında Kürtçe eğitimi savunan anlayışlar reformist ve gericidir.** Ancak Türk sömürgeciliğinin özelliklerini anlayamayan hayalperestler bu tür planlar peşinde koşabilirler (Manifesto, 1978: 104).

Sözleşmede de “Kürt dilinin ve kültürünün geliştirilmesi”, demokratik konfederalizmin temel görevlerinden birisi olarak gösterilmekte ve bu alana ilişkin faaliyetlerin, KCK sistemi içerisindeki sosyal alan merkezleri başlığı altında kurgulanan ‘dil ve eğitim komitesi’ aracılığıyla gerçekleştirileceği ifade edilmektedir:

Demokratik Konfederalizm tüm kültürel varlıkların tanınması, korunması ve kendini ifade özgürlüğünü esas alır. Bu temelde Kürt sorununun demokratik çözümünü, Kürt kimliğinin her düzeyde kabulünü, **Kürt dilinin ve kültürünün geliştirilmesini sağlamayı temel görev bilir** (KCK Sözleşmesi, 2007: 2).

Kürt sorununun demokratik çözümünü gerçekleştirerek, Kürt kimliğinin her düzeyde kabulünü ve **Kürt dilinin, edebiyatının, sanatının ve kültürünün gelişimini sağlamak. Anadili öğrenme, konuşma ve anadilde eğitim yapma özgürlüğünü esas almak**, tüm kültürlerin, dillerin eşitliğini ve geliştirilmesini benimsemek (KCK Sözleşmesi, 2007: 10).

Dil ve Eğitim Komitesi: Kürtçe’nin geliştirilmesi, okuma ve yazma dili olarak halk tarafından öğrenilmesi ve kullanılması faaliyetini yürütür. Çocukların, gençlerin ve halkın eğitimi için projeler geliştirir, kurumlaşmalar yaratır ve bunları hayata geçirir (KCK Sözleşmesi, 2007: 20).

Kürdistan Devrimi’nin niteliklerine ve hedeflerine ilişkin anlatımlara yer verilen belgede, geçmişteki Kürt direnişlerinden hareketle olumsal-kendini sunma stratejisi izlenmekte ve ‘bağımsız devlet’ dışındaki diğer çözüm yolları (‘bölgesel özerklik’, ‘federal birlik’, ‘dil ve kültür özerkliği’ vb.) dışlanmaktadır. Ayrıca dünyadaki çeşitli örnekler üzerinden kapitalizmin uluslaştırmacı etkisi yerilmekte ve Vietnam, Çin, Kore gibi örnekler üzerinden kapitalist emperyalizme karşı savaşın gerekliliği vurgulanmaktadır:

Kölecî, feodal, kapitalist toplumların işgal, istila ve sömürgeciliğine karşı **Kürt halkının döktüğü kanı**, pek az halk dökmüştür. Örneğin, son iki yüzyılda görülen **büyük direnmelerden** bazıları şunlardır: 1831-36 Rewanduz, 1842-48 Bedirhan Bey, 1856 Yezdan Ser, 1879 Bedirhanlılar, 1881 Ubeydullah, 1919 Koçgiri, 1925 Palu-Genç-Hani, 1930 Ağrı, 1930 Simko, 1938 Dersim vb. Bu direnmeler de gösteriyor ki, halkımız, uğruna çok kan döktüğü özgürlüğünün gasp edilmesine kolay kolay göz yummamıştır (Manifesto, 1978: 116).

...ulusal mesele konusundaki **“bölgesel özerklik”, “federal birlik”, “dil ve kültür özerkliği” biçimindeki çözüm yolları gericedir** ve günümüzde **ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının biricik doğru yorum tarzı olan “bağımsız devlet” tezine aykırıdır. Bağımsız devlet**, günün şartlarında tek doğru, doğru olduğu için de **devrimci bir tez olup, diğer tezler ve çözüm yolları** devlet sınırlarına dokunmadığı için reformist, reformist olduğu için de **gerici tezlerdir** (Manifesto, 1978: 128).

Genelde kapitalizmin uluslaştırmacı etkisinden bahsedilir. Doğrudur. Ama şu da doğrudur ki, **kapitalizmin egemenliği altında birçok halk ya yok oldu ya da ulusal kişiliğini yitirerek hakim ulus içinde eridi.** Çoğu da, uluslaşmak için, kapitalist emperyalizme karşı amansız bir savaşım vermekten başka çare görmedi. **Aztekler, İnkalar gibi tüm Kızılderili halklarla, Anadolu Ermenileri** vb. gibi halklar, katliamlarla yok edildiler.

Filistin, Bask, İrlanda, Eritre, Kürdistan vb. gibi halklar da, hakim ulus içinde eritilerek yok edilmek istenmektedir. **Vietnam, Çin, Mozambik, Kore, Gine, Angola** vb. gibi uluslar da, kapitalist emperyalizme karşı savaşım içinde olmuşlardır (Manifesto, 1978: 105).

Sözleşmenin özellikle de önsöz ve başlangıç bölümlerinde, 'demokrasi' eksenli çeşitli tanımlamalar üzerinden olumlanan KCK yapısının bir devlet sistemi olmadığı vurgulandığı ve 'ulus devlet' başta olmak üzere KCK dışındaki diğer bütün modellerin/yapıların dışlandığı görülmektedir:

Kürdistan Demokratik Konfederalizmi bir devlet sistemi değil, halkın devlet olmayan demokratik sistemidir. Başta kadınlar ve gençler olmak üzere halkın tüm kesimlerinin kendi demokratik örgütlenmesini yarattığı politikayı doğrudan ve özgür-eşit konfederasyon yurttaşlığı temelinde, yerelde kendi özgür yurttaşlık meclislerinde yaptığı bir sistemdir (KCK Sözleşmesi, 2007: 2).

Demokratik Konfederalizm, derin demokratik zihniyete ve özgürlük bilincine dayandığı için, halklar arasında hiçbir ayırım yapmadan tüm halkların eşit-özgür birliğini esas alır. **Katı sınırlara dayalı milliyetçi-devletçi ulus yerine demokratik ulusu geliştirir** (KCK Sözleşmesi, 2007: 3).

KCK Sözleşmesi, devletçi zihniyeti aşan toplumsal ilişkiler düzeneği yaratarak, halkın demokratik örgütlenme ve karar gücüne dayanan derinleşmiş radikal demokrasiyi Kürdistan'dan başlayarak, Ortadoğu'ya ve tüm dünyaya yayma hamlesinin başlangıç aşaması durumundadır. (*Başlangıç kısmından*) (KCK Sözleşmesi, 2007: 4)

KCK bir devlet yapılanması değildir. Herkesin, her toplumsal grubun içinde yer alabileceği demokratik bir örgütlenmedir. Demokratik otorite ve demokratik yönetim anlamına gelir. Aynı zamanda Kürdistan demokratik yönetimini ifade eder. (KCK Sözleşmesi, 2007: 4).

Koma Civakên Kurdistan demokratik, toplumcu konfederal bir sistemdir. Demokrasi, cinsiyet özgürlüğü ve ekolojik yaşamı esas alır. **Devlet olmayan,** yatay ve piramit tarzı örgütlenmiş, demokratik, siyasal ve toplumsal **bir organizasyondur.** KCK Sözleşmesi, 2007: 9).

Ancak **sözleşmeye** bir bütün olarak bakıldığında ve sözleşme maddelerindeki çeşitli hükümler (özgür Kürdistan temelinde bağımsızlığını belirleme, yurttaşlık, vergi toplama, meşru savunma savaşı hali, aktif katılma yükümlülüğü, yasama organı, yürütme konseyi, coğrafi ve etnik-kültürel özellikler temelinde eyalet ve bölgeler, yargı sistemi, savaş ve barış kararı alma, halk savunma güçleri, öz savunma vb.) bir arada değerlendirildiğinde, KCK'nın yasama, yürütme, yargı organları ve diğer yapılarıyla bir devlet sistemi şeklinde yapılandırıldığı ve çeşitli tanımlamalar üzerinden bu sisteme bir devlet meşruiyeti verilmeye çalışıldığı görülmektedir:

Kürt sorununun, başka toplum ve halklarla demokratik, eşit, özgür, bir arada yaşama çözümünü stratejik olarak ele almakla birlikte, **bu doğrultudaki bütün çözüm yolları tıkatıldığında** demokratik, ekolojik, cinsiyet özgürlükçü toplum paradigması benimsenerek, **özgür Kürdistan seçeneği temelinde bağımsız geleceğini belirleme hakkını da kullanmak** (KCK Sözleşmesi, 2007: 10).

Sistemin yurttaşlığı: Özgür Yurttaşlık: Kürdistan'da doğup yaşayan veya KCK sistemine bağlı olan herkes yurttaşdır (KCK Sözleşmesi, 2007: 11).

Halkların Kendi Kaderini Tayin Hakkı esas alınır. Her toplum ve halkın başka toplum ve halklarla demokratik, eşit, özgür, bir arada yaşamak kadar demokratik, **bağımsız geleceğini belirleme hakkı o topluluk veya halk tarafından belirlenir.** Baskı, asimilasyon, imha ve sömürgeciliğe karşı topluluk ve halkların direnme hakkı meşru bir hak olarak kabul edilir (KCK Sözleşmesi, 2007: 13).

Her KCK yurttaşı mükellefiyeti gereği vergilerini ödemekle yükümlüdür” (KCK Sözleşmesi, 2007: 15).

Meşru savunma savaşı hali durumunda **yurtseverliğin bir gereği olarak** yurdun, temel hak ve özgürlüklerin savunulmasına **aktif katılma yükümlülüğü** vardır (KCK Sözleşmesi, 2007: 14).

Kürdistan Halk Meclisi-Kongra Gel: Kürdistan Halk Meclisi, Koma Civakên Kurdistan'ın en yüksek karar (yasama) organıdır (KCK Sözleşmesi, 2007: 15).

Yürütme Konseyi: Yürütme Konseyi, Kongra-Gel tarafından iki yılda bir KCK yurttaşları arasından seçilen bir başkan ve otuz üyeden oluşur (KCK Sözleşmesi, 2007: 17).

Ülkenin **coğrafi ve etnik-kültürel özelliklerine göre ayrıştırılması** ile **eyalet-bölgeler** oluşur ve bu temelde örgütlenerek **demokratik toplum konfederalizmi sistemi** içinde yer alır. Eyalet-bölgelerin karar organı eyalet-bölge meclisleridir. ...Eyalet-Bölge Meclisi söz konusu eyaletteki halkın yaşamının ve mücadelesinin gerektirdiği kararları oluşturmakla görevlidir (KCK Sözleşmesi, 2007: 24).

Yargı Sistemi: Mevcut koşullarda halkın onurunu ve özgürlüğünü savunmaktan sorumlu Yüksek Adalet Divanı, disiplin ve görev düzenini korumaktan görevli İdari Mahkemeler ve halk içindeki sorunları çözmekle görevli Halk Mahkemeleri olmak üzere üç tür yargı sistemi oluşur (KCK Sözleşmesi, 2007: 26).

Madde 33'deki (32'deki) hallerin oluşması durumunda **Kongra Gel Genel Kurulu** tarafından **salt çoğunlukla direniş** ya da **meşru savunma savaşı kararı** verilir. Bir savaş durumunda savaşın sona erdirilip **barışın sağlanmasında** da aynı prosedür uygulanır (KCK Sözleşmesi, 2007: 29).

Halk Savunma Güçleri: KCK sisteminin geliştirilip korunmasında **halkın temel savunma ve barış** gücüdür. ...Komünal demokratik örgütlülük temelinde halkın öz savunmasını geliştirir (KCK Sözleşmesi, 2007: 33).

Nitekim **sözleşmede** Türkiye Cumhuriyeti başta olmak üzere Kürt nüfusun yoğun olarak yaşadığı ülkelerin (Suriye, İran ve Irak) mevcut siyasi, ekonomik, kültürel ve askeri uygulamaları olumsuzlanmakta; buna karşılık 'demokratik' niteliği öne çıkarılan KCK sistemi Ortadoğu için alternatif bir model olarak kurgulanmaktadır:

Kürdistan toplumuna dayatılan siyasi anlamda sömürgecilik, ekonomik anlamda açlık, işsizlik, yoksulluk ve talan, kültürel olarak asimilasyon ve soykırım, askeri olarak da işgal konumuna **karşı**, Kürdistan toplumunun cinsiyet özgürlüğüne ve ekolojiye dayalı demokratik örgütlülüğünü, demokratik toplumcu konfederalizm esaslarına göre ve radikal demokrasi çizgisinde yaratmak (KCK Sözleşmesi, 2007: 10).

Bir sistemin alternatif olabilmesi, o sistemin başka düşünce ve sistemlerden daha fazla demokratik olmasıyla mümkündür. **KCK sisteminin alternatif ve çözümleyici olması başka sistemler karşısındaki demokrasi üstünlüğüyle sağlanacaktır.** (KCK Sözleşmesi, 2007: 7).

Demokratik toplum konfederalizmi, Ortadoğu'da tıkanıklığın esas nedenlerine yönelik bir müdahaledir. **Katı milliyetçi, despotik yönetimler ve bunun zihniyeti bölgedeki gelişmelerin önündeki önemli bir engeldir.** ...Koma Civakên Kurdistan, etkili bir müdahaleyle bu tıkanıklığı aşacak, Kürdistan'dan başlayarak özgürlük ve demokrasinin, halkların kardeşliğinin önünü açacaktır (KCK Sözleşmesi, 2007: 8).

4.4. Eğretilmeler (Metaforlar)

Belgede, 'Kürdistan'ın, kapitalizm ve sömürgecilik karşısındaki konumlanmasına ilişkin çeşitli metaforik tasvirler (emperyalizmin truva atı, boyuna geçirilen ilmek, kapitalizmin kabesi, Ortadoğu'nun Gordion'u vb.) başvurulduğu ve söz konusu bu metaforlar aracılığıyla emperyalizme ve Türk burjuvazisine karşı 'Kürdistan Devrimi'nin olumlandığı görülmektedir:

Ortadoğu'da emperyalizme karşı mücadelenin ağır ve sancılı gelişmesinin başlıca nedeni de, **emperyalizmin "truva atı" rolünü oynayan** bu gerici, şovenist, ilhakçı ve sömürgeci olan **ideolojik-politik yapılar**dır. **Emperyalizm,** Ortadoğu'da bu yapılarla **ilmeğini dokur ve halkların boynuna geçirir** (Manifesto, 1978: 130).

Kürdistan'da özel ellerde biriken değer, inşaatçılık dışında, daha çok Türkiye'yi tercih etmektedir. Ortalama kar oranının en yüksek olduğu alanlar, **kapitalizmin "kabesi"** gibidir (Manifesto, 1978: 94).

Türk burjuvazisi, Kürdistan'ı salt bir sömürge alanı değil, aynı zamanda ulusal yayılma alanı olarak da gördüğü için, yerli bir sınıf gibi hareket etmekte ve **kendi karikatürünü Kürdistan'da oluşturmaya çalışmaktadır** (Manifesto, 1978: 95).

Kürtlerin bu şekilde boyun eğdirilip -sömürgeci ordunun önemli bir askeri gücünü oluşturarak- adeta kendi kendilerine ihanet ettirilmeleri, Türk sömürgeciliğinin en kaba ve canice yöntemlerinden birisidir. Bir bakıma, Türk sömürgeciliği adına "**Kürdistan, Kürdistanlılar tarafından işgal edildi**" (Manifesto, 1978: 111).

Kürdistan adeta Ortadoğu'nun "Gordion"udur. "Gordion"daki düğüm çözülsün, gerisi kolay gelir (Manifesto, 1978: 130).

Devrim için koşulların son derece elverişli olmadığı ülkelerde revizyonizm kolay alt edilemez. Ama Kürdistan gibi **devrim dışında yaşamının hayvanca yaşamdan farksız olduğu bir ülkede,** revizyonizm hiçbir vaatte bulunamaz. Bulunsa bile, bu vaatlerinin kofluğu kolayca anlaşılabilir (Manifesto, 1978: 132).

Sözleşmede de KCK sistemi ile öngörülen ideolojik yapının daha somut ve bilinen bir hale getirilebilmesi amacıyla çeşitli metaforik tasvirlerde bulunulduğu görülmektedir. Bu çerçevede, sözleşmenin önsöz kısmında Öcalan'ın, 'çember', 'firavun çemberi' metaforları üzerinden mevcut yönetimleri ötekileştirdiği; kendi önerdiği modeli (KCK sistemini) ise 'piramit', 'halkın memurları', 'hücre' metaforları ile olumladığı göze çarpmaktadır:

Mevcut siyasi iktidarı veya iktidarları bir çembere benzetiyorum. Çemberin içinde noktalar var. Daha önce de ifade etmiştim bu bir çeşit firavun sosyalizmidir demiştim. **Bu çember firavun çemberidir.** Çemberi de noktaları da yok etmek gerekir. Benim bahsettiğim, çemberin içindeki noktaların dâhil olduğu gruplar, iç içe geçmiş halkalar şeklindedir. Yani kesişen halkalar (KCK Sözleşmesi, 2007: 5).

Bu durumda tek alternatif demokratik konfederalizmdir. Bu, **piramit tarzı bir örgütlenme modelidir.** Burada söz, tartışma ve karar topluluklarıdır. Tabandan en üstte kadar delegeler seçimle gelir ve tepede bir koordinasyonu oluşturur. Delegeler **halkın bir yıllık memurları gibi** çalışır (KCK Sözleşmesi, 2007: 1).

Bir örnekle belirtelim. Bireyin çeşitli organları mesela göz, ayak, kol gibi, bunların birbirleriyle direkt, organik bağlantıları var. Siz her şeyi göze yükleyemezsiniz veya bir başka organa yükleyemezsiniz. **Siz bütün vücudu tek bir hücre yapabilir misiniz, bu mümkün değil.** Her birinin ayrı işlevi var. Fakat hepsi birbirleriyle bağlantılı ve uyumludurlar. **Benim toplum anlayışım bunun gibi organik ve işlevseldir** (KCK Sözleşmesi, 2007: 5).

Sözleşmede, ayrıca yumuşak örtü metaforu ile temsili demokrasinin radikal demokrasi karşısında olumsuzlandığı ve KCK sisteminin, ceza metaforu ile tanımlanan Kürt sorununu çözümsüzlükten kurtaracak en temel güç olarak yansıtıldığı görülmektedir:

Temsili demokrasi ...üst toplumun örgütlenme biçimi olan **devlete yumuşak örtü vazifesi görmüştür.** Devlet dışı toplum örgütlenmesini değil de devleti eksen alan anlayışla üst topluma dayanan bir demokrasi ile sınırlı kalmıştır. ...**Koma Civakên Kurdistan sistemi ise doğrudan demokrasiyi kurmanın adıdır** (KCK Sözleşmesi, 2007: 7).

Ocak: ...**Demokrasi okulları** niteliğini taşır. **Komünal toplumsallaşmanın merkezleridir** (KCK Sözleşmesi, 2007: 26).

Koma Civakên Kurdistan sistemi, Kürt sorununun çözümsüzlüğünü **bölgeye verilmiş bir ceza** olmaktan çıkaracak, KCK'nın gerçekleştireceği demokratik çözümlerle Ortadoğu'nun her bakımdan en temel güç kaynağı Kürdistan olacaktır (KCK Sözleşmesi, 2007: 9).

4.5. İdeolojik Seslenişler

Belgede Kürdistan Devrimi'nin ancak proleteryanın ideolojik-politik önderliğinde mümkün olduğu vurgulanmakta ve proleter devrimcilere çeşitli klişe sloganlar üzerinden ideolojik seslenişlerde bulunmaktadır. Amaçlanan Kürdistan Devrimi'ne uluslararası meşruiyet sağlamak amacıyla belgede, bu devrimin dünya çapındaki önemine ve ulusal kurtuluş hareketleri arasındaki yerine gönderme yapan ideolojik seslenişlere de yer verildiği görülmektedir:

Proleteryanın ideolojik-politik önderliği olmadan da, işçi-köylü temel ittifakı gerçekleşemez. **Proleter devrimciler için bugün en acil görev**, sömürgeciliğe ve feodal-komprador düzene karşı aktif mücadele içinde, asgari örgütlenmeyi azami örgütlenmeye dönüştürmek için teorik, ideolojik, ekonomik, politik ve eylemsel çalışmalarını bir bütün olarak kavramak ve buna göre bir mücadele yürütmektir (Manifesto, 1978: 100).

Bağımsız bir ideolojik-örgütsel yapı kurma gücü olmayan ...köylülüğün, proletaryanın önderliği altında ulusal kurtuluş mücadelesinde bir araya getirilmesi, **proleter devrimcilerin** en önemli **görevleri** arasındadır (Manifesto, 1978: 98).

...bir yandan revizyonizme, diğer yandan revizyonizmin ikiz kardeşi ve onunla aynı maskeyi takınan burjuva ve küçük-burjuva milliyetçiliğine karşı **proletarya bayrağını yükseltmek, Kürdistan proleter devrimcilerinin kutsal görevidir** (Manifesto, 1978: 133).

Bu iki nokta, yani bir yandan modern revizyonist akımlara karşı mücadele içinde ve ülkenin bağımsızlık savaşında muzaffer olmuş **bir proletarya hareketi**, diğer yandan emperyalizmin nihai çöküşe gitmesinde sistemi en zayıf halkasından parçalamış **bir ulusal kurtuluş hareketi, Kürdistan Devriminin dünya çapındaki önemini ve katkısını vurgular** (Manifesto, 1978: 134).

Bağımsızlıkla sonuçlanmamış bile olsa, halkların direnmeleri görkemliliğinden hiçbir şey kaybetmez. Eğer bugün insanlık, sosyalizm altında sınıfsız topluma doğru yürüyorsa, bunda, tarihte adına bile rastlanmayan ve büyük kahramanlıklarla dolu olan **sayısız halk direnmelerinin** payı büyüktür (Manifesto, 1978: 116).

Sözleşmede ise önsöz kısmında Öcalan'ın, KCK sisteminin kuruluşunu ilan ettiği ve tüm Kürtleri bu sistem altında birleşmeye çağırdığı görülmektedir. Öcalan, Ortadoğu'daki tüm sorunlara çözüm olacağını iddia ettiği bu sistemin kurucusunun kendisi olduğunu ifade etmekte ve "ezilen halklar adına evrensel bir çıkış" ideolojik seslenişi ile de KCK sistemine meşruiyet sağlamaya çalışmaktadır:

Aslında ben misyonumuzu **ezilen halklar adına evrensel bir çıkış** olarak görüyorum. Ortadoğu'ya gelince ben **Kürtler için KCK sistemini öneriyorum. Komala Civaken Kurdistan adıyla bir örgütlenmeye gidilebilir.** Ortadoğu'daki tüm bu sorunların çözümü olarak **"Civaka Demokratik" formülünü belirtiyorum.** Bu çözüm yönteminde mevcut sınırlara dokunulmadan, ama bütün kültürel kimliklerin de kendini özgürce ifade ettiği bir sistemi kastediyorum (KCK Sözleşmesi, 2007: 4).

Bu ilkeler temelinde ve 2005 yılı Newroz'u'nda **Kürt halkının Demokratik Konfederal örgütlüğünün ve birliğinin ifadesi olan KOMA KOMALÊN KURDİSTAN'ın kuruluşunu** ilan ederek, halkımıza yeni bir yaşam felsefesi ve sistemi daha kazandırdığımıza inanıyorum. Bunun kurucusu olmakla şeref duyuyorum. **Tüm halkımızı yeşil zemin üzerindeki sarı güneş içinde kırmızı yıldızlı bayrak altında kendi demokrasisini örgütlemeye, birleşmeye ve kendi kendini yönetmeye çağırırken,** bu bayrağı şerefle taşıyacağımı ve Önderlik görevlerimi şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonrada başarı ile yapmaya devam edeceğimi ifade ediyor, her bahardan özgürlüğe daha yakın olan bu baharda tüm halkımızın, bölge halklarının ve dostlarımızın Newrozunu kutluyor, selam ve saygılarımı sunuyorum (KCK Sözleşmesi, 2007: 3).

Belgede, "karşı devrim" ve "devrimci zor" terminolojisi ile şiddet meşrulaştırılmaya çalışılmakta ve uzun vadedeki nihai hedefin Kürdistan'ın inşası olduğu slogan haline getirilmektedir. Irak ve İran'a ilişkin tespitlerin de yer aldığı belgede ayrıca "Güney Kürdistan" olarak tanımlanan Irak özelindeki demokrasi ve otonomi talepleri yerilmekte ve Irak'taki

Kürtler de 'bağımsız Kürdistan' için çalışmaya çağrılmaktadır. Benzer şekilde İran'daki Kürtler de 'Doğu Kürdistan' tanımlaması üzerinden bu mücadeleye davet edilmektedir:

Karşı-devrimin emrindeki tahripkâr, talancı ve haksız zora karşılık, halkımızın emrinde **Yeni bir toplum yaratıcı, haklı ve devrimci zoru yaratalım!** (Manifesto, 1978: 124). Uzun bir mücadele sonunda gerçekleşeceğine inandığımız bu ilke, somutta ifadesini **Bağımsız, Birleşik ve Demokratik Kürdistan sloganında** bulur (Manifesto, 1978: 127).

Bu şartlar altında, **bu parçadaki** (Irak) **halk için temel sorun**, "Irak'a demokrasi, Kürdistan'a otonomi" gibi pratikte defalarca iflas etmiş ve büyük zararlara yol açmış bir slogan altında savaşmak değil, Irak Arap Cumhuriyeti ile bağımlılığa yol açan her türlü ekonomik, kültürel, askeri ve siyasi ilişkiyi yıkmayı amaçlayan "**Bağımsız Kürdistan**" için savaşmak ve bu savaşın gerektirdiği ideolojik, örgütsel, siyasi ve askeri çalışmaları hızlandırmaktır (Manifesto, 1978: 86).

İran'daki bu mücadelede, **Doğu Kürdistan'daki Kürtlerin temel görevleri**, kendi ulusal bağımsızlık ve demokrasi mücadelelerini, diğer halkların ulusal bağımsızlık ve demokrasi mücadeleleriyle **tek cephede birleştirmektir**. ...Bu mücadelede ilk görev, **Şah monarşisini devirmektir** (Manifesto, 1978: 87-88).

Sözleşmede de "Kürdistan'ın kendi kaderini tayin etme hakkı" çerçevesinde Türkiye'deki ve Kürt nüfusun yoğun olarak yaşadığı diğer ülkelerdeki (Suriye, İran ve Irak) Kürtlere "konfederal dayanışma ve birlik" çağrısında bulunulmakta ve bu ülkelerdeki Kürt yapılanmalarının (federasyonların) birleşerek üst konfederalizmi oluşturabilecekleri ileri sürülmektedir:

KCK her Kürdistan parçasında halkın öz iradesini esas alır. Bu iradeyi demokratik konfederalizm esaslarına göre ortaya çıkarır. Demokratik ulus birliğini hedefler. **Parçalar arası ilişkide konfederal dayanışma ve birlik esastır**. Bu dayanışma ve birlik, tüm parçalardaki ve yurtdışındaki halkın ortak karar, yürütme ve denetleme organları ile sağlanır. Ortak ekonomi ve eğitim politikaları, sosyal ve kültürel etkinliklerle ve ortak meşru savunma ile geliştirilir (KCK Sözleşmesi, 2007: 34).

Kürdistan içinse kendi kaderini tayin etme hakkı, milliyetçi temelde devlet kurmak değil, siyasi sınırları sorun yapmadan ve sınırları esas almadan kendi demokrasisini kurma hareketidir. **İran'da, Türkiye'de, Suriye'de ve hatta Irak'ta oluşacak bir Kürt yapılanmasında tüm Kürtler bir araya gelerek kendi federasyonlarını, birleşerek de üst konfederalizmi oluştururlar** (KCK Sözleşmesi, 2007: 1).

Sonuç

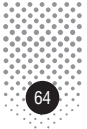
Yapısalcı söylem analizi yöntemi çerçevesinde belirlenen çeşitli çözümleme kategorileri üzerinden bir analiz işleminin gerçekleştirildiği bu çalışma neticesinde, 1970'lerden günümüze kadarki süreçte PKK terör örgütünün söylem stratejisinde ve söyleme yansıyan hedeflerinde aslında çok büyük değişiklikler olmadığı tespit edilmiştir. Seçilen analiz örneklerine ('Manifesto' ve 'KCK Sözleşmesi') genel olarak bakıldığında; örgütün, yoğun ideoloji içeren başat bir dil ve üslubu benimsediği ve seçimli anlatım biçimleri (elaborated code), klişe dil bilgisel yapılar, metaforik tasvirler ve ideolojik seslenişler/sloganlar üzerinden kendine ve üyelerine yönelik bir anlam dünyası kurgulamaya çalıştığı görülmektedir. Bu çerçevede söylem örneklerinde dikkat çeken temel husus, örgütün, çeşitli neden-sonuç ilişkileri üzerinden kendini ve eylemlerini meşrulaştırmaya dönük bir söylem stratejisi izlemesi ve kurguladığı karşıtlıklar üzerinden kendini olumlamaya çalışmasıdır.

Nitekim incelenen her iki söylem örneğinde de sıklıkla "Kürdistan'ın emperyalist bir sömürge sistemi altında olduğu" iddiasına atf yapıldığı ve terör eylemlerine, 'sömürgecilik karşıtlığı' gibi bir ideolojik söylemle meşruiyet sağlanmaya çalışıldığı görülmektedir. Ayrıca 'uzun süreli halk savaşı stratejisi', 'karşı devrim', 'devrimci zor' ve 'ulusal kurtuluş savaşı' terminolojisi üzerinden, asli yöntem olarak şiddet kullanımı hususu öne çıkarılmakta ve tipik bir yufimizm örneği olarak, 'terör', meşru bir mücadele gibi sunulmaya çalışılmaktadır.

Yine söylem örneklerinde ayrı bir coğrafi-siyasi varlık olarak tanımlanan/adlandırılan "Kürdistan"ın, bir sömürü altında olduğu iddia edilmekte ve "bu sömürü durumundan kurtuluşun ancak demokratik devrim ile mümkün olabileceği teması işlenmektedir. Ayrıca, sıklıkla terör örgütü PKK'ya göndermede bulunulmakta ve PKK'nın terör eylemlerini meşrulaştırma amacına dönük bir yaklaşım sergilenmektedir.

Manifesto'da 'bağımsız devlet' dışındaki diğer çözüm yolları ('bölgesel özerklik', 'federal birlik', 'dil ve kültür özerliği' vb.) dışlanmakta iken; KCK Sözleşmesi'nin özellikle de önsöz ve başlangıç bölümlerinde, 'demokrasi' eksenli çeşitli tanımlamalar üzerinden olumlanan KCK yapısının bir devlet sistemi olmadığı vurgulandığı ve 'ulus devlet' başta olmak üzere KCK dışındaki diğer bütün modellerin/yapıların dışlandığı görülmektedir. Ancak sözleşmeye bir bütün olarak bakıldığında ve sözleşme maddelerindeki çeşitli hükümler ('yurttaşlık', 'vergi toplama', 'meşru savunma savaşı hali', 'aktif katılma yükümlülüğü', 'yasama organı', 'yürütme konseyi', 'yargı sistemi' vb.) bir arada değerlendirildiğinde, KCK'nın bir devlet sistemi gibi yapılandırıldığı (bu yapı ile, 'alternatif bir statü sistemi ihdası'nın öngörüldüğü) ve çeşitli tanımlamalar üzerinden bu sisteme bir devlet meşruiyeti verilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Manifesto'da 'Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi' sonucunda elde edileceği iddia edilen "Bağımsız ve Demokratik bir Kürdistan" hedefinin, KCK Sözleşmesinde demokratik konfederalizmin ve KCK örgütlenmeleri şeklinde ortaya konulduğu dikkat çekmektedir. Nitekim KCK Sözleşmesinde self-determinasyon ilkesi çerçevesinde yeni örgütlenme modeli olarak öne çıkarılan ve tüm Ortadoğu ülkelerine örnek bir model olarak gösterilen KCK sistemi, -Manifesto'daki 'Kürdistan' tanımlamasına paralel olarak- Kürtlerin üst konfederalizmini (sözleşmede 'Kürdistan'ın parçaları' olarak tanımlanan Türkiye, İran, Suriye ve Irak'ın da aralarında bulunduğu ülkelere dönük bir sistemi) ifade etmektedir.

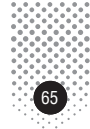
Manifesto'da uzun vadedeki nihai hedefin Kürdistan'ın inşası olduğu sloganize edilmekte ve Irak'taki ve İran'daki Kürtler, 'bağımsız Kürdistan' için çalışmaya çağrılmaktadır. Benzer şekilde KCK Sözleşmesi'nde de "Kürdistan'ın kendi kaderini tayin etme hakkı" çerçevesinde Türkiye'deki ve Kürt nüfusun yoğun olarak yaşadığı diğer ülkelerdeki (Suriye, İran ve Irak) Kürtlere 'konfederal dayanışma ve birlik' çağrısında bulunulduğu ve bu ülkelerdeki Kürt yapılanmalarının (federasyonların) birleşerek üst konfederalizmi oluşturabileceklerinin ileri sürüldüğü görülmektedir.

Analiz bölümünde ayrıntılı bir şekilde gösterilen ve bir kısmı sonuç bölümüne de taşınmış olan bu örnekler, örgütün kuruluş dönemi ile günümüzdeki ideolojik yönelimleri ve hedefleri noktasında -bir takım taktik hamleler dışında- aslında çok büyük farklılaşmalar olmadığını; sadece dönemsel/konjonktürel olarak revize edilen bir söylem stratejisi izlendiğini göstermektedir.

Kaynakça

- Alkan, Necati, (2009), Söz Bitmeden-Terörle Mücadelede Önleme Stratejileri, Ankara: USAK Yayınları.
- Aziz, Aysel, (2008), Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bal, Mehmet Ali, (2008), Savaş Stratejilerinde Terör, İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Birand, Mehmet Ali, (1992), Apo ve PKK, İstanbul: Milliyet Yayınları, 2. Baskı.
- Demir, Zerrin, (2008), Bir Dini Söylem Analizi (Psikolojik Bir Yaklaşım), Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- Devran, Yusuf, (2010), Haber- Söylem- İdeoloji, İstanbul: Başlık Yayın Grubu.
- Dursun, Çiler, (2001), TV Haberlerinde İdeoloji, Ankara: İmge Kitabevi.
- Eker, Süer, (2006), "Terör Örgütlerinde Dil Kullanımı ve Terörist Söylemlerin Dil Bilimsel Yöntemlerle Meşrulaştırılması", 1.Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, 25-26 Mayıs 2006 Mehmet Akif Ersoy Salonu, Beytepe/Ankara: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, ss. 165-186.
- Esgin, Ali, (2005), Anthony Giddens Sosyolojisi, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gökçe, Orhan, (2006), İçerik Analizi: Kuramsal ve Pratik Bilgiler, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Işık, Mehmet, (2006), Terör Örgütlerinin Söylem Stratejileri ve Eylemlerini Meşrulaştırma Yöntemleri, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- İmset, İsmet G., (1993), PKK-Ayrılkıç Şiddetin 20 Yılı (1973-1992), Ankara: Turkish Daily News Yayınları, 7. Baskı.
- İnceoğlu, Yasemin G. ve Çomak, Nebahat A., (2009), Metin Çözümlemeleri, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- KCK Sözleşmesi, (2007), (http://www.2shared.com/document/tBKzgmub/KCK_Szlemesi).

- html, Erişim Tarihi: 18.05.2011).
- Kocaman, Ahmet, (2009), “Dilbilim Söylemi”, Ahmet Kocaman (Der.), Söylem Üzerine, Ankara: ODTÜ Yayıncılık, ss. 1-11.
- Manifesto (Kürdistan Devriminin Yolu), (1978), (<http://www.serxwebun.org/kitaplar/KurdistanDevrimininYolu/files/assets/downloads/publication.pdf>, Erişim Tarihi: 16.04.2011).
- Mills, Sara, (2003), “Söylem ve İdeoloji” (Çev. Zeynep Özarslan), Barış Çoban (Der.), Söylem ve İdeoloji, İstanbul: Su Yayınevi, ss. 113-130.
- Özcan, Nihat Ali, (1999), PKK-Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi, Ankara: ASAM Yayınları.
- Özeren, Süleyman ve Sever, Murat, (2011), Terörizm Paradoksu ve Türkiye, Ankara: Karınca Yayınları.
- Sancar, Serpil, (2008), İdeolojinin Serüveni, Ankara: İmge Kitabevi.
- Sözen, Edibe, (1999), Söylem, İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Van Dijk, Teun A. (2003), “Söylem ve İdeoloji: Çok Alanlı Bir Yaklaşım” (Çev. Nurcan Ateş), Barış Çoban (Der.), Söylem ve İdeoloji, İstanbul: Su Yayınevi, ss. 13-112.